Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

LE DIRECTEUR-GÉRANT

NĂM THỨ BẢY SỐ 604 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年國五月十六日 — NGÀY THỨ BẢY 8 JUILLET 1933

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO-QUÁN [illegible] Giây-thép: TIENGDAN HUẾ

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Mọi năm	5$00	8$00
Sáu tháng	3.00	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gửi cho ông TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương nghị trước.

Ý kiến đại đa số là nêu chỉ đường trên nền chánh trị.

Ý KIẾN ĐỘC GIẢ

Đối với một vài vấn đề quan hệ kiến nghị tại hội đồng cải cách Nam-triều

I

BẦU CỬ DÂN BIỂU

Xem các báo gần đây có đăng các việc quan hệ mà Hội đồng Cải cách mới kiến nghị, như những việc tu luật, giáo dục, tài chánh, chương trình viện Dân biểu và cách bổ dụng quan lại...

Trên nền chánh trị thì bộ phận nghị pháp, tư pháp và hành pháp là cơ quan cốt yếu, còn việc quốc kế dân sinh thì có cái gì cần thiết hơn kinh tế và giáo dục. Nay Hội đồng đã đem ra thảo luận cách sửa đổi cho được thích hợp, dâu chúng ta rất mong kết quả thực hiện sau nầy sẽ khác lối cô tức hủ lậu ngày trước.

Báo Tiếng-dân số vừa rồi có đăng chuyện thuộc về dân biểu rất rỏ ràng mà việc khác còn lược, vậy trước xin bàn qua [illegible] dân biểu.

Như lời kiến nghị trong Hội đồng thì chức Thượng thơ Dân biểu sẽ bỏ bài mà thay vào 3 người thường trực ở viện; quyền hạn thì cũng như trước; xét ngân sách, đưa tờ thỉnh cầu, có trổi hơn một đều là vấn đề kinh tế, chánh trị và xã-hội, nhứt định phải hỏi ý kiến viện (?); về quyền bảo cử thì số ủy viên có tăng, song lại 30.000 đinh mới được cử một người đại biểu.

Theo như bản kiến nghị trên mà thực hành thì viện có cơ quan làm việc, không có đứng giữa bông lông như trước (viện có cơ quan thường trực), mà quyền hạn cũng có mở rộng hơn (trước kia không cần hỏi ý kiến viện, hiệu quả tốt xấu sau nầy là tại thực tế có hợp với lời nghị kia cùng không, mà nhứt là tại người ra gánh cái chức trách ấy có phải là người xứng đáng có công tâm và nghị lực cùng không, đều đó chưa vội bàn.

Duy có một đều số ủy viên (người có quyền bảo cử) thì tăng lên mà số đại biểu lại hẹp lại (30.000 đinh mới được một người, trước chỉ 20.000 được ,một người). Vậy là nhân dân chịu phần «lép» nhiều hơn trước.

Lép, là nghĩa thế nào? cũng là nhân dân ấy, cũng chịu xâu thuế; gánh cái nghĩa vụ làm dân như thế, vậy mà trước kia hai thóc được một gạo, nay phải ba thóc mới được một gạo vậy. Như nói số ủy viên thêm mà cứ để 20.000 đinh cử một người như trước thì thiếu người xứng đáng nên gút lại, thì là trái hẳn với cái nguyên tắc của chánh phủ lập ra viện dân biểu:

Viện dân biểu lập ra, bản ý không phải là muốn xét rỏ ý nguyện của dân chúng mà sắp đặt công việc thi hành trên nền chánh trị cho được thỏa hợp hay sao? Đã là nghị hội thì thế nào cũng lấy ý kiến đại đa số làm bằng. Công việc trong nước, nhà nước tự làm lấy mà không cần hỏi đến dân chúng tôi thì chớ, còn đã lập ra hội đồng mà phô cái tên là «Hội đồng dân», thì dân chúng tôi dầu là mọi rợ mặc lòng, người chúng tôi cử ra biết được đều gì tỏ ý kiến về đều ấy, sao lại rút hẹp lại? Còn nói «người xứng đáng» thì ở một xã hội không có công [illegible] giáo dục, không chánh trị học như xã hội chúng tôi, cứ mê một lứa, dầu có cử 5, 3 người cũng chưa chắc là có ông nghị danh tiếng như người văn minh kia được.

Vậy về cái đều bảo cử rất mong chánh phủ cứ để 20.000 đinh được một đại biểu như trước, chúng tôi lấy làm vui lòng. Nếu số nghị viên buộc phải 30.000 đinh thì số ủy viên tăng thêm kia không có ý nghĩa gì. Đổi cái xác mà không đổi cái hồn, không khỏi mang tiếng là «mai ba chiều bốn, mai bốn chiều ba» vậy. H.

(Một người dân có quyền bầu cử)

Tiền lợi của nhà băng Đông-Pháp năm 1932

Cái nạn kinh tế khủng hoảng tràn lan nầy, nhà băng Đông-Pháp cũng không tránh khỏi cái ảnh hưởng chung ấy, nghĩa là số lợi ít hơn trước. Tuy vậy nói ít là so với mấy năm trước kia, chớ có phải không lợi đâu!

Theo số lời ròng về năm 1932 mà báo *Công-Luận* đăng thì tính được 29 triệu 321 ngàn 118 quan. Theo bạc Đông-dương thì gần 4 triệu bạc.

So với năm trên, có sụt mất 14 triệu quan, nhưng cơn khủng hoảng nầy mà lời được số ấy cũng không phải là ít. Vậy mà nhà băng vẫn theo chánh sách tiết kiệm, sụt lương người làm việc, nhà buôn gởi bạc đồng lại không có lời, lạ chưa!

Tin buồn

Ông Nguyễn-qui-Hương, bản báo trợ bút, mới tin cho chúng tôi hay rằng: thân sinh ông là cụ NGUYỄN-HUỆ tạ thế ngày 5-7-33 tại nhà cụ ở làng An-mỹ, Tam-kỳ, Quảng-nam, cụ hưởng thọ được 80 tuổi.

Bản báo đồng nhơn có lời chia buồn cùng ông Nguyễn-qui-Hương và qui quyến. Tiếng Dân

VẠN-VẠN

Bạn già tới thăm, sau khi bạn về cảm tác

Lửa nắng như thiêu sáng lận trưa,
Một hồi gặp bạn mát hơn mưa.
Đất ngoài bốn bể khôn tìm lót,
Người dưới ngàn thu hãy sẽ chờ
Đành chán mùi đời nhưng nghiện chán,
Quá say duyên bạn phải gào thơ.
Biết bao mấy gió dành hai lẫu,
Mất bạc xem trời nhớ thuở xưa.

Tùi-Hàn

Thi hỏng

Học làm chi? cái tuổi xanh nó chóng đi,
Năm nay mang lấy kiếp hồng thi.
Tôn của hao công từ ấu nhi,
Quoanh năm ngồi trông cho đến kỳ
Rải đâu sai một lý. . . . . .
. . . . . .
Đến ngày treo bảng, tìm cái tên mình
đã choáng mắt mà không thấy gì!
Cái kiếp thi, chôn biết bao nhiêu kẻ nam nhi!

Cũng đăng tu mi,
Man man đôi nghề bay nhảy cho kịp thì.
. . . . . .

P. N.

Vịnh cái chong chóng

Đồ chơi lắm cái cũng hay hay,
Ai khéo bày ra «chóng chóng» nầy?
Bốn hướng xoay tròn nhằm ngả thuận,
Một que cầm giữ chặc trong tay.
Theo chiều mang chuyển theo chiều lợi,
Mặc sức vòng quanh, mặc sức quay.
Hết giỏ dơ sườn trò đón cả,
Trẻ con trầm trệ khéo khen rầy!

B. T.

CHUYỆN ĐỜI

LÒNG THAM KHÔNG ĐÁY

(Cái án oan cho dân nghèo)

Thường thường người ta nói: «Bần cùng sinh đạo tặc», nghĩa là nghèo khổ mới sinh ra trộm cướp. Câu ấy phần đông ai cũng nhận là đúng. Vì đất là bà mẹ sinh ra hoa lợi để nuôi sống, mà bọn nghèo kia không có một mảnh đất để cắm dùi thì ăn nhờ vào đâu! . . . . . từ lúc bao giờ, lại thêm con ma đói kia cứ theo sau lưng mà thúc nơi gót chưn, thì làm sao khỏi làm đều bất chánh như ăn cắp ăn trộm?....

Xưa nay người ta bằng theo lẽ nói trên, nên theo cái thông lệ, hễ ăn trộm cướp cứ đổ cho dân nghèo. Nhưng hiện trong xã hội ngày nay thì khác hẳn cái thông lệ trên, mà sinh ra nhiều cái biến lệ. Biến lệ thế nào? là trộm cướp không phải toàn là dân nghèo mà chính bọn giàu sang cũng phạm đến!

Kìa, mới rồi, các báo trong Nam có đăng cái tin tên đầu đảng cướp Đỗ Lâm (khách trú) ở vùng Biểu hồ. Tên nầy có nghèo ngặt gì đâu: đất có 20.000 thước vuông, nhà có giấy phép sắm súng, nghiễm nhiên một nhà tư bản phong lưu chớ phải! Vậy mà làm đầu đảng ăn cướp, không phải là do lòng tham của sao?

Nhưng nói vậy, chớ nào chỉ một anh Đỗ Lâm ấy đâu! người mà chín kia, ở phố chạy rầm trời, nhà lầu 5, 3 sở, mà bỗng nghe vỡ bạc kết bằng cát về Tàu, Thầy ký kia mở sòng bạc đánh hằng năm, đêm nào cũng say ở xóm bình khang, tiền tiền như nước chảy mà ít lâu cũng nghe cái áo thụt kết. Người ra cho hạng ăn cướp bao ngày nữa.

Cái án «Trộm cướp là dân nghèo» có oan lắm không? Vậy mà xưa nay không ai chiếu tuyết cái oan ấy mới tội cho chớ!

Thường Hay

Đối với tám cái án tử hình do tòa Đại-hình Saigon kiết ngày 3 Mai

Chắc bản độc giả còn nhớ rằng sau ngày 3 Mai là ngày tòa Đại hình Saigon kết án tử hình 8 người, thì ông Marius Moutet (nghị viên xã hội bên Pháp) đến yết kiến quan Thuộc địa Tổng trưởng mà yêu cầu giảm án ấy, kế có mấy người học sinh Pháp bị bắt cũng vì phản đối án ấy, kế nữa thành lập một Hội đồng yêu cầu tha chính trị phạm và bình vực dân Đông-dương.

Hội đồng nầy do ba ông Romain Rolland, Henri Barbusse, Langevin, Victor Margueritte làm danh dự hội trưởng, ông Félicien Challaye làm hội trưởng, ông Nghiêm-xuân-Toàn làm phó hội trưởng, ông P. F. Cassac làm tổng thơ ký, ông Nguyễn-văn-Tri làm phó thơ ký, hội viên rất đông, cũng toàn là những người có danh tiếng trong học giới, báo giới và chính giới cả, như mấy bà Camille Drevet, Félicien Challaye, Victor Margueritte, Andrée Violis v. v., và mấy ông: Victor Basch, Luc Durtain, Daniel Guerin, Gueheno, Prenant, Louis Roubaud, Léon Werth, Alexandre Zewaès....

Bản báo vừa mới tiếp được một bức thơ của Hội đồng ấy, kể công chuyện đã làm và định làm, xin lược dịch như sau:

[illegible] mấy ông Monerville (Nghị viên Guyane), Pierre Cassac (Kỹ sư ở Đông-dương), Prenant, (Giáo học trường Sorbonne, Léon Werth (Trừ thuật) Hajj (Trạng sư) bà Duchêne (Hội trưởng Hòa bình Tự do Quốc tế phụ nữ hội) đến yết kiến quan Tổng trưởng Thuộc địa Albert Sarraut, yêu cầu đừng thi hành 8 cái án tử hình ở Saigon, và thi hành luật ân xá cho toàn cả thuộc địa.

«Về điều thứ nhứt thì ông Albert Sarraut hứa chắc rằng ông sẽ dùng hết quyền trách mà làm cho không có một cái đầu nào rơi ở Saigon. Về điều thứ hai thì ông tuyên bố rằng không thể ân xá những tội phạm còn có ý hoạt động theo đường chính trị, nhưng ông cũng sẵn lòng xét riêng từng cái án mà Hội đồng sẽ chỉ ra.

«Hội đồng sẽ gọi đến tất cả phái lao động ở Pháp mà yêu cầu thi hành luật ân xá cho hàng nghìn người ở Đông-dương hoặc vì tư tưởng, hoặc vì biểu tình bãi công trong khoảng hai năm 1930 và 1931 mà đương bị giam.

«Hội đồng sẽ hết sức làm cho tròn phận sự của mình mà không ngả lòng. Hội đồng sẽ xét kỹ riêng từng cái «ca» đã đưa đến rồi chuyển giao lên quan Thượng thư, và sẽ dùng báo sách cùng những cuộc hội hiệp mà đưa ra giữa công luận Pháp. Đồng thời các hội trong nước Pháp có cảm tình với Hội đồng sẽ dùng phương pháp mà làm cho chính phủ phải để tai nghe nhứng lời rên siết ở Đông-dương, mà không bỏ nằm rục trong các ngăn tủ những đơn kêu oan do Hội đồng chuyển giao.

«Thơ từ gởi cho Hội-đồng, đề tên ông Francis Jourdain - 57, rue Chariot, Paris 3ème».

CHÚ Ý! CHÚ Ý!

Bản báo hiện nay không phải ai đi thâu tiền báo cả; khi nào có phải người đi thâu thì có đăng báo trước và có giấy tờ mới hành. Đã có ai cầm thiếu tiền báo, xin gởi thẳng về bản-quán.

Tiếng-Dân

TRÌNH-ĐỘ DÂN ẤN-ĐỘ CŨNG ĐÃ CAO

(PHẢN-KHÁNG VIỆC 4 NGƯỜI TÂY ĐEN CHO VAY BỊ TRỤC XUẤT Ở NAM-KỲ)

Cái họa «Tây đen cho vay» ở xứ ta, nhứt là xứ Nam-kỳ, nhiều người đã thấy rõ. Họ lợi dụng cái thói hò hững của người mình «thấy tiền thì vay không nghĩ đến đều thiệt hại về sau», mà mang một số bạc vốn sang rải ra, rồi đó nhập lời làm vốn, chất vốn thành lời, dầu tiên vay không bao nhiêu mà ít lâu thì cầm ruộng bán nhà mà trả không nổi. Mồ hôi nước mắt của người mình mỗi năm đem trút vào cái túi không đáy của bọn sét-ty kia nào ai đi đi gì. Kể cái lỗ mọt vụn ở Nam-kỳ thì bọn sét-ty nầy là lỗ mọt rất lớn. Nay có mấy người đòi nợ thì cái thủ đoạn ác nghiệt mà bị trục xuất, ai cũng cảm ơn chánh phủ Pháp đã trừ hồi được cái hại cho người mình.

Vậy mà mới rồi có tin người Ấn-độ phản kháng sự trục xuất ấy, chính phủ Anh cũng hùn vào sang tận Ba-lê (Paris) mà tỏ tình phản đối. Thế ra người Ấn cậy thế người Anh mà nhứt định buộc người Đông-dương ta phải làm đầy tớ nợ của họ hay sao?

Lâu nay người mình tưởng dân dân Ấn-độ cũng đồng một trình độ như dân mình. Nay xét ra thì người mình còn kém họ nhiều. Không kể nhân vật xuất sắc như thánh Cam-địa là nhà lãnh tụ đảng chánh trị, Tagore là nhà thi sĩ trứ danh, danh tiếng lừng lẫy khắp cả hoàn cầu, cho đến nhân dân của họ gần đây cũng cứ lắm. Xem như những việc vận động bỏ giai cấp qui tộc sang tẩy chay hàng Nhựt hồi gần đây thì đủ rõ. Nay lại thấy bọn sét-ty cũng làm dữ nữa!

Theo tin các báo đã đăng thì vì việc sét-ty bị trục xuất nầy, ông Medaliar Phó nghị trưởng Lập-pháp viện Ấn-độ, hội viên Hội nghị Bàn tròn thân hành sang Luân-đôn mà phản kháng. Hồ ngoại giao Anh phái ông công Vương-tử Aga Khan sang Ba-lê đến hỏi ngoại giao ngỏ lời phản kháng. Ông lại trả lời cho phóng viên tờ báo nọ, đại ý nói: Hội cho vay ở Ấn-độ chỉ yên bề làm ăn không hề tham dự chánh trị. Tại Đông dương có 180 người sét-ty (ít không!), mang một cái vốn bốn một kênh (milliard) quan tiền lấy sang đó để sinh tức. Theo ý ông thì bọn sét-ty ở xứ nào thì có ích lợi cho xứ đó, chớ chẳng phải là bọn «gút mán bùi mồ» như người người thường nói ở Đông dương. Ở Đông dương trong năm 1932, 95 phần trăm các nhà vô nợ là do bọn chủ nợ khác gây nên (ai đâu? mà có ai thì sét-ty ở Nam kỳ cũng chủ nợ gốc).

Đây, mấy chú đi cho vay nợ nhân có 4 người bị trục xuất mà làm rầy dầu lên, nào Nghị trưởng Lập pháp viện sang Luân đôn (Nghị trưởng người ta như thế!) làm cho ngoại giao và công sứ Anh cũng hùn lên mà đồng thanh phản kháng. Thế lực mấy chú sét-ty còn thế, buồng gì là toàn thể dân Ấn độ.. . . . . .

Vì vụ trục xuất sét-ty nầy thì kỳ giả dám đoán quyết rằng dầu cho họ phản kháng tới nơi, chánh phủ Pháp cũng không chịu nhượng bộ. Chánh phủ Anh bênh vực quyền lợi cho dân Ấn độ, chánh phủ Pháp lại nỡ để quyền lợi của dân Đông-dương bị kẻ khác đầy vô sao? Tôi nhiều chánh phủ kiên trì cho đến cuối cùng, không vì lời phản kháng nhiều ít kia mà dung cho bọn sét-ty cậy thế hoành hành với nợ làm lụy cho nhân dân xứ nầy vậy.

Ấy là phần chánh phủ, ...

. . . . . .

BÚT-Thạp-Trái

KHO CHUYỆN...

Năm ngoái có người điên xưng là vua ở Hanoi; năm nay có người điên vào thành nội Huế. Thế là từ năm ngoái đến nay ở ta có hai người điên lạ lùng.

Vừa rồi ở Quảng-đông (Tàu) cũng có một anh chệt thất nghiệp ở Nam-dương quần-đảo về, phát điên, tới trước tỉnh trưởng xưng là Hoa-kiều đã cử làm Hoàng-đế, ngày hôm nay phải xuất binh để ngự giá thân chinh.

Lucile Terfren là một bà tiên tri đã đoán trước trận Hoa-Nhựt chiến tranh làm sao cũng xảy ra, và đã bàn trước cái chết của tổng thống Doumer nước Pháp.

Vừa rồi bà ấy đã nói rằng nạn khủng-hoảng kinh-tế gần hết; bịnh ung độc [illegible] người trừ được bịnh hư lao là một người nước Lo-ma-ni, còn một người Pháp thì trừ bịnh ung độc. Nước Pháp và nước Ý sẽ thảo thuận với nhau. Hindenburg, Tổng thống Đức, thì sẽ buồn rầu mà chết.

Tôi biết mấy ông bà tiên tri hay nói dốc, nhưng bà nầy nói nghe đã nhiều cái hay hay, chờ xem.

Tên Chó, 30 tuổi, là tên nghiện rượu, con của ông già Lê-văn-Cốc ở làng Xuân-la, tỉnh Hà-đông (Bắc kỳ), vừa rồi xin cha 4 xu mua rượu uống mà không được, nên cầm dao rạch bụng. Hiện bịnh tình cả bề ngụy, nên nằm tại nhà thương Hanoi. Con ma men gớm chưa!

Thợ thuyền có chuyện bất bình nói chủ thì hay đình công. Mà đình công bao nhiêu biểu tình phản đối thì cảnh sát giải tán dữ quá, nên ở Khánh mới rồi thợ thuyền bày ra một cách biểu tình mới lắm: leo lên ống khói mấy ngày. Cảnh sát phải chịu, mà chủ xưởng cũng phải chịu lòng.

Hôm 25 Juin, ở Sumatra (Nam-dương quần-đảo) có trận động đất lớn, 300 người chết. Ở kinh thành đất cũng động, một phần dân bỏ nhà ra ngoài. Mấy phi đất động ở Batavia đã ghi được đất động liên trong ba tiếng đồng hồ, từ 8 giờ 30 sáng. Hồi 7 giờ 30, đất lại thấy động dữ hơn trước.

Hai bức điện-văn về chuyện cải cách

Ngày 4 Juillet có hai bức điện văn ở Dalat gởi về.

Một bức nói rằng Hoàng thượng đã ký các đạo Dụ chỉ chuẩn y các vấn đề cải cách đã bàn ở Hội-đồng Thượng-thư. Về điều lệ mới Nhân dân Đại biểu viện, thời ngài cho cả nam dân được quyền ứng cử, không hạn chế phải thuộc quyền tòa án Nam mới được. Về điều lệ thi vào ngạch Nam quan, thời ngài rộng cho cả những người có bằng Trung học và Cao đẳng tiểu học Pháp Việt cũng được dự thi.

Một bức sau nói rằng Viện Dân biểu hiện thời được gia hạn cho đến mùng 1 tháng 10 tây (1er Octobre 1933), ngoài là đến mùng một tháng mười tây sẽ bầu cử Viện mới bên điều lệ mới vậy.

ANNAM LỊCH SỰ HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

Cái hại độc quyền trên đường công thương ra thế nào?

Phàm cái gì có người chiếm độc quyền, đều là có hại. Vì cái lợi chung mà một người hay là một số ít kia chiếm làm của riêng, choán cả phần lợi của kẻ khác là số nhiều, tất nhiên trăm mối tệ nhân đó sinh ra mà rất cục không tránh khỏi những chuyện xung đột và hư hỏng.

Xứ ta trước kia, ngoài chánh thể chuyên chế của quyền vua quan ra, công nghệ, thương mãi không có cái gì gọi là độc quyền; sinh kế trong dân gian, quê vụng mặc dầu, mà đều được tự do làm ăn.

Gần mấy khoảng nay, chúng ta nghe những tiếng « độc quyền Thương khẩu », « độc quyền rượu ». Nay lại nghe độc quyền « nút chai nước mắm » nữa.

Cái hại độc quyền thế nào, người minh phân đông chưa rõ. Vậy xin thuật chuyện bên Pháp về khoảng 1776 về trước, trên đường kinh tế có cái luật pháp bênh vực riêng từng nghề, sinh ra cái tệ độc quyền, mà cái tệ ấy trải qua nhiều đời mới trừ tuyệt được. Nhờ trừ mối tệ ấy, trên đường công thương khỏi chịu ngăn trở mà thành được phát đạt như ngày nay.

(Dưới nầy là trích bản sách « Francinet » của G. Bruno).

Những đoàn chuyên nghề (corporation)

Về đời ấy có cái hội chuyên nghề, tức là một nghề gì mà người cùng ở một thành phố, cùng làm một nghề, hợp nhau lại lập thành một cái hội. Hội ấy đầu tiên lập ra, ý nghĩa không phải là không hay, vì những người làm nghề ấy có thể bênh vực quyền lợi của mình. Nhưng có đều không tốt là nhập hội không được tự do. Hội ấy trả cho nhà nước một số tiền, rồi chiếm riêng cái nghề ấy về độc quyền của mình, cấm kẻ khác không được làm.

Ví dụ ở một thành phố nọ, có hội chuyên nghề quay thịt, thì trong thành ấy, người không phải là hội viên hội ấy, tất không được làm nghề « quay » kia. Ai muốn vào hội, buộc phải bắt đầu học trở cây quay ít nữa 10 năm, và phải chịu tiền nữa là khác! Còn muốn có cái chức hay là « chủ quay » lại phải chịu số tiền khác nữa, và dọn một bữa tiệc lớn để đãi những người « đàn anh » trong hội.

Cái nghề vẫn không khó gì, song hội « quay » trong thành ấy có quyền như quan Tòa chớ không vừa. Hễ nhận một người chủ quay mới, tức là có mối tranh lợi với mình, nên khi bình phẩm những món quay của những người sẽ là chủ quay đó, chủ hội có sẵn trăm đều để bắt bẻ: rằng cái nầy chín quá, cái kia còn sống, cái nọ trắng, cái nọ không vàng v. v.. Cớ kiếm có để ngăn trở kẻ khác, mà tóm lại là chuyên quyền quay một mình.

Vì sao người đời ấy không tự do làm nghề lại phải chịu lôn hội cần họ? Vì lẽ bây giờ chưa có quyền « tự do trạnh nghiệp » như ngày nay. Không những nghề quay nói trên, nghề gì cũng có hội chuyên nghề cả, mà độc quyền ấy lại có luật nhà nước bênh vực!

Bởi vậy muốn làm cái nghề ấy, dầu nghề nhỏ tỷ ty, cũng phải chịu theo quyền lực và ý riêng của người trong hội kia. lại phải trả tiền, trả tiền đặng làm người thợ, trả tiền đặng làm người chủ thợ!

Mà làm chủ thợ đã được tự do đâu! luật còn bó buộc nhiều đều. Vì như làm chủ thợ dệt trong một thành phố nào, thì chỉ trong thành phố ấy mà thôi, nếu làm ở thành phố nầy mà sang làm ở nơi khác thì bị phạt rất nặng; khốn nỗi trong mùa nghỉ cũng không được làm. Như anh thợ dày được cái độc quyền làm dày mỏng bán mùa nắng, thì đến mùa lạnh phải nghỉ, vì không có phép được làm dày mùa mưa; dày mùa mưa đã có anh thợ khác độc quyền rồi. Trái lại, thợ làm dày mùa mưa, đến mùa nắng cũng phải nghỉ.

Sự ngăn trở bất công trong chuyện độc quyền như thế, nên nghề nghiệp không tấn bộ mà xã hội bị cái nạn cùng khốn.

Thức-tự-dân

(Còn nữa)

NGÀY KỶ-NIỆM HÒA-ƯỚC VERSAILLES

Bá-linh, 28 Juin. — Ngày kỷ-niệm lần thứ 14 hòa ước Versailles khắp, cũng cả nước Đức, công sở cũng như nhà tư điều treo cờ ngược. Trong những cuộc biểu tình, nhiều diễn giả bày tỏ những kết quả không tốt của hòa ước ấy vừa cho nước Đức, vừa cho Âu châu, vừa cả thế giới. Trong nhiều sở thợ thuyền nghỉ việc để nghe diễn thuyết.

Trong mấy cuộc biểu tình phản đối hòa ước Versailles ở Đức, cuộc biểu tình ở Opéra Kroll (Bá-linh) là lớn và nghiêm nhứt là vì có nhiều nhân vật trong chính phủ Đức dự vào. Ông Rosemberg là một người trong chính phủ Đức chỉ những chỗ bất công trong hòa ước ấy, nhân lại việc máy bay thả truyền đơn ở Bá linh mà đòi được bình quyền với các nước, sau cùng tỏ lời tán dương Hitler.

Varsovie, 28 Juin. — Vì có đại biểu Hội Vạn quốc ở Dantzig can thiệp nên thượng nghị viện rút lại cái lệnh bảo treo ngược cờ trong ngày kỷ niệm hòa ước Versailles nầy.

Sarrebruck, 28 Juin. — Hội đồng chính phủ Sarre ra lệnh cấm tờ báo Đức « Sarrebrucker Zeitung » xuất bản trong một tuần, vì có đăng bài nói xấu chính phủ Pháp.

Hội đồng ấy lại cấm treo ngược cờ trong ngày kỷ niệm hòa ước Versailles.

Giảm giá

Vì kinh tế khẩn hoảng, vì quan lại bị giảm lương, nên các nhà buôn đều phải giảm giá, vỏ sách Hán-Việt từ-điển (đã ra trọn bộ 2 quyển), chúng tôi định bắt đầu từ nay giảm giá như sau nầy:

Hạng thường ..... 6$00 một bộ
Hạng đóng bìa vải..... 7$00 một bộ

Mua buôn trừ hoa hồng 20 phần 100. (Xin hỏi điều kiện bán buôn).

QUAN-HẢI THƯ-ĐIỂM
87, Rue Gia-Long — HUẾ

VIỆC TRONG NƯỚC

THỪA-THIÊN

Lời than phiền của dân

Ở làng Kim-long, huyện Hương-trà, gần đây dân sự than phiền về việc các bảo lý như sau nầy:

1) Thuế điền thổ mỗi mẫu là 2$15 mà thâu đến 2$50, 2$60, có nhà thâu đến 3$00. Thuế thân nguyên bài chỉ là 2$75 mà thâu đến 2$95

2) Làng bắt dân làm hương ích đắp đường trong làng, đáng lẽ đường nào hư, thì đắp mới phải. Thế mà đường thì đắp đường thì không.

3) Tháng nầy quan có sức về ai có điền thổ thì đem tới lý trưởng mà khai, nhơn dịp lý thâu mỗi cái khế một đác (0$10) mà người nào cũng phải đem cả tân cựu khế. Thiếu một mảy cũng không chịu.

4) Có vườn bán mãi đoạn đã lâu đời mà có kẻ sinh sự bày cho con cháu chuộc lại để bán chỗ khác, vì vậy mà sinh ra việc kiện bộng luôn.

Buồn cho thả đoạn mấy bác làng!

Biết rỏ

Tên sai của thầy Tổng quá hoạnh!

Ở Thừa-lưu, về địa phận tổng Au-cư, huyện Phú-lộc, có tên Chín, người sai của thầy chánh và thầy phó, thường đội nón bao vải xanh và mặc áo xanh in như lính Phổ lính Huyện, đi đâu cũng cầm cây roi mây, tự xưng là lính mà dọa dân. Ai cũng nể hai thầy kia nên không nói. Vì vậy nó lộng lắm.

Hôm 25-5 ta, y say hay không chẳng biết, tay cầm roi, tay

(Xem qua trang 3 cột 3)

MỚI RA THÊM

Mấy lần bổn hiệu chuyên chở phát hành thứ dầu *Linh-bồn độc*, ngày nay đã được thông dụng khắp mọi nơi. Song vẫn có một số người muốn dùng một thứ dầu nước, cho nên bổn hiệu đã chế thứ dầu *Linh-bồn nước*, cũng đặng toàn những nguyên liệu đã chế dầu độc. Công hiệu của *Linh-bồn nước* cũng in như công hiệu của *Linh-bồn độc*.

Mỗi lọ giá ..... 0$15

Brillantine Vân-hòa là thứ sáp của đàn ông chải đầu cho trơn và mịn tóc. Chế bằng một cách riêng của bổn hiệu, nhiều người công nhận là *tốt hơn các thứ brillantine Tây*, mà giá tiền chỉ bằng một phần 3, phần 4.

Giá mỗi hộp ..... 0$40

Mua buôn, mua lẻ xin hỏi hiệu:

VÂN-HÒA
(MME TRẦN-THỊ-NHƯ-MẪN)
27, Rue Gia-long — HUẾ

Cô-tinh bổ-thận

Chuyên trị:

Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh

Khi sơ phát hay hoa mắt, ù tai và mỏi vai đau lưng, đêm ngủ mộng mỵ hay đái minh. Tiểu tiện vàng đục, miệng ráo, hơi thở nóng vân vân.... Nhọc dùng vài ba ve, nặng dùng độ 6 ve là khỏi.

Mỗi ve 1$00, Sáu ve 5$00

M. SINH-HUY
44, Rue Maréchal Foch — VINH

Những bức chứng thơ.... sẽ lần lượt đăng tiếp....

Vinh-trường le 1er Novembre 1931

A Monsieur SINH HUY,
44, Maréchal Foch — VINH

Thưa ông,

Cách ông mấy tháng, tôi có gửi mua của ông mấy ve « KIÊN-TINH CHỈ-TRỌC » và một lọ « TAM-XÀ HỒ-CỐT-CAO »

Nhưng tôi dùng « KIÊN-TINH CHỈ-TRỌC » đã chẳng thấy đắm, mà bịnh lại càng lên nhiều.

Tôi lại dùng TAM-XÀ HỒ-CỐT-CAO, mỗi ngày cũng lọ, thuốc trở phong lại trở lậu: uống thuốc một bịnh sợ bịnh mọc bịnh, tôi nghĩ cũng nên nói cho ông biết rằng CAO TAM-XÀ còn có thể chữa bịnh ho cho K. T. C. I

Vậy xin ông gửi cho tôi 2 ve TAM-XÀ HỒ-CỐT-CAO cho gấp.

2 ve TAM-XÀ giá. . . . . 5$00

Mấy lời vắn tắt xin thay ông mạnh giỏi. Xin ông gửi gấp gấp theo địa-chỉ:

Monsieur VÕ-VAN chez QUẢNG-LỢI
Commerçant à CHOGONG
Poste Phú-mỹ (Annam)

(Copie conforme)

Mấy lời phụ-giải của lương-y VEONGUMINE

Không có gì lạ hơn là trước khi dùng mấy ve « Kiên-tinh chỉ-trọc » thì bịnh đương lên lắm nhiều, nên người không rõ sự hiệu-nghiệm của thuốc được. Đến lúc nói đến dùng cao Tam-xà lại là thời kỳ bịnh đã nặng thuốc mà thuyên giảm, nên người quy công cao cao Tam-xà của bổn-phong, nhưng kỳ thật là công-hiệu của thuốc KIÊN-TINH CHỈ-TRỌC vậy.

Thơ minh tạ

Nhân - tạo - huyết
đăng ở trương tư

CHO KHỎI TIỀN MẮT TẬT MANG

Chúng tôi đã trả tiền mời nhà người bán thuốc khắp 3 phương thuốc nầy qua không tính.

1) THUỐC TRỊ SÁ PHONG BỘ LÁO (Intervertébrale poliomyélite): Ho ra máu, ho đàm, ho gió nhiều, chóng cả bịnh bronchite et poitrinaire rất tiếc hiệu. Thuốc đặng hai hai hình nên phải có đủ tánh: a) Nhuận phế chỉ khái, b) Bổ trung lưu (Indice de Koch), c) Chỉ huyết hàn đàm.

Mỗi hộp 10 lọ, hộp nhỏ 1$00

Chúng tôi đã đăng nhiều thư tán tụng của M. PHAN-ĐỨC-THÀNH ở Linh-côn (Đồng-Hới), M. TRẦN-KHƯƠNG phố Diên-khánh (Nghệ-an) và nhiều nơi khác.

2) THUỐC TRỪ TUYỆT NỌC THẤN TRÙNG SÁN XỐ-MÍT (ténia): Tính chuyên trị bên nữ đã đang, trực mạnh đến trùng ra ngoài. Thân thư nhiều tự đăng bên Tàng-đàn. Mỗi hộp 10 lọ, 1 hộp một đồng hoàn.

Muốn có thêm đã nhiều:

M. Nguyễn-trung-Thâm
Quảng cáo Đông-hồi

PHÚ-XUÂN HỌC-HIỆU

84-86, đường Gia-Long — HUẾ

Lớp nghỉ hè: Ngày 16 Juin 1933.
Lớp mới: Lấy kỳ thi nhập-môn.
Các lớp trung - đẳng (Moyen)
Bạnh hàn lớp nhứt và lớp nhì.
Có lớp riêng:
Français, Mathématiques, Anglais đủ các lớp.
Từ lớp năm đến lớp nhứt
TRONG NĂM 1933
Sơ-học Yếu-lược (C. E. E. L) đến 20, đến 21
Tiểu-học Văn-bằng (C. E. P. F. I.) đến 22, đến 24

Trong mình thường sẵn có một ve dầu

HỘ - TÂM

THAM - THIÊN - ĐƯỜNG

mới

VỨNG DẠ

NĂM XU

một ve

KHUYNH - DIỆP - BÁO

là tờ báo biếu không của hiệu VIÊN-ĐỆ

Tháng nào cũng xuất-bản ngày 15, và khi nào cũng có nhiều bài vừa vui vừa có ích.

Ai muốn đọc Khuynh-Diệp-Báo, xin gởi tên và chỗ ở tới báo-quán tại Bến-ngự (Huế).

Ai muốn đăng quảng-cáo vào Khuynh-Diệp-Báo là tờ báo có nhiều độc-giả nhứt, xin viết thơ thương lượng

Giây nói: 87 — Hộp thơ: 48

Hỏi các phụ-huynh học-sinh

Từ khi người Pháp sang gieo giống hạt văn minh ở xứ nầy thì các Ngài hiểu ngay nên Âu-học là cần, nên kẻ gởi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục đích mong sao cho con em chóng được thành tài. Song cũng nhiều người bất mãn, vì gởi con đi xa có nhiều điều bất tiện mà tìm nơi học đáng đắn nhiều nỗi khó khăn, nên ông LEURET, cổ-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Công-tế Toàn-quyền Đông Pháp, khi đi điều-tuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc còn nhớ lời yêu cầu của các Ngài mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giới bên Pháp mà đào luyện cho con em Việt-Nam. Trường nầy tức là Lycéum libre HỒNG-BÀNG tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-lao, Cao-mên, Xiêm-la, Ấn-độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kẻ thì bằng tây, người thì bằng bản-xứ. Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư thục nầy được phép mở đến ban Tú-tài và gửi đi đỗ các kỳ thi, mà quy mô kỷ luật theo như các trường có tiếng bên Pháp.

Trường ở giữa Hanoi, trông ra bờ mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông có sân chơi mát mẻ, cây cối um tùm, có chỗ cho lưu học sinh *ăn ở ngay trong trường*, tiền ăn học không tính đắt

N. B. — Ai muốn có cuốn điều-lệ có tranh ảnh thì viết thơ, đề:

Monsieur le Directeur du Lycéum libre HỒNG-BÀNG — HANOI

Niên học 1933-34 sẽ bắt đầu vào ngày 1er Septembre hồi 7 giờ sáng

Lớp nghỉ hè bắt đầu từ 26 Juin đến 26 Août 1933

AI LÀ NGƯỜI ÔM YẾU?

Đi đường đem theo một ve dầu LỢI-SANH cũng như sẵn có ông thầy thuốc giỏi một bên, qui hồ qui cố thường dùng dầu LỢI-SANH thì thân thể trang kiện.

Ve lớn 0$20 — Ve nhỏ 0$10

THUỐC HO TÂN (*hiệu Bản - tay*)

Bất kỳ ho gió, ho cảm, ho hay mau đừng đến thuốc nầy thì được chóng khỏi.

Mỗi gói 0$10

TIÊU THỰC TÂN (*hiệu Bản - tay*)

Người nào tỳ vị yếu, ăn lên tiền, đầy bụng, đau bụng, ăn không ngon, uống thuốc tiêu thực nầy thì thấy hiệu nghiệm.

Mỗi gói 0$10

Ở xa mua thuốc gởi cách lính-hóa giao ngân, thư và mandat đề cho

M. TRẦN-DIỀU
(cho tiệm chánh ở Trung-kỳ)

Đường Avenue du Musée — TOURANE

Xin tin ý: Nhà LỢI-SANH chế cả: cao, đơn, hoàn, tán đều có nhãn *Bản-tay* của chúng tôi tên Saigon.

Có thể gì đỡ nạn kinh - tế không?

Nhiều người hỏi rằng: tại sao tiền trong nước càng ngày càng hết, có thể chi bào chữa cái nạn kinh tế nầy không? Tiền của mình ra hết là tại bên Tây và đã thế sản ra ít tiền vào, mà mua đồ ngoại quốc họ vô nhiều, nên phải trả tiền ra hết nhiều hơn.

Muốn chữa nạn kinh tế trước hết phải cần kiệm và nhứt là phải cổ động đồng bào mình xài đồ nội hóa, vì đồng bạc của mình trả cho ngoại bang, đồng bạc ấy phải ra khỏi nước. Bỏ chi đồng bào mình chế ra làm ra được thì xài, phải nhớ rằng đồng bạc mình mua của ngoại quốc là một đồng bạc đi ra nước, là một sự làm cho giảm sức của mình, và làm thêm trọng bịnh kinh tế của mình nữa.

Savon VIỆT-NAM

Thuốc sán trẻ con

P. D. D.

Trị bệnh sán lãi cho trẻ con

驅虫救急丸

Có bán tại các nhà bán thuốc tây, nam, bắc khắp xứ Trung-kỳ

Nhà bào-chế PHẠM-DOÃN-ĐIỀM, Tourane (Annam)

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hãy xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

THẰNG NHỎ 3 TUỔI MẠNH MẺ LẠ THƯỜNG

Em nhỏ Lê-văn-Phát năm nay được ba tuổi, mập mạp mạnh mẽ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có gốc ban hay nóng lạnh, đổ mồ hôi trộm, lừ đừ, buồn bã lắm, một tháng đau không biết mấy lần, hễ ăn đồ trứng thì chứng ban tái lại. Bịnh nó làm khó cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điểm chỉ, cha mẹ nó mua có ba gói thuốc **CHỈ-LINH TÁN** cho nó uống, đến nay tuyệt gốc ban, hết nóng lạnh nữa. Hết bịnh, nói lại càng mập thêm, mạnh mẽ lại thường. Thuốc « Chỉ-linh-tán » nầy gia truyền hơn mấy đời, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà bào chế cụ Đỉ nhờ một thứ thuốc nay, làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe muôn ngàn người tặng khen là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại lý độc quyền phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp. Sự hay của thuốc nói không cùng, dùng rồi mới rõ lời nói tôi là đúng với sự thật.

Có bán nơi mấy chỗ bán dầu. Khuynh-diệp. Mua sỉ huê hồng 30% do nơi : VIỄN-ĐỆ

11, quai de la Susse — Huế

Hay là nơi :

M. NGUYỄN VĂN-PHỐ

Boîte postale n° 63 — Saigon

Giá mỗi gói 0$12

Bán đấu giá nhà đất

Đến ngày 22 tháng bảy tây năm 1933 hồi 9 giờ sáng sẽ bán đấu giá tại Tòa án Quinhon một sở nhà đất của Đinh-Văn-Tùy ở về con đường Albaret (tục danh Xóm Trường). Tất cả ba cái nhà gạch : một cái nhà lớn và hai cái nhà ở về đằng sau, toàn bằng gạch cả.

Đề giá : 810$

Quan Trưởng tòa Quinhon

PHÒNG TỪ TỤNG LUẬT LỆ

Pháp Nam

LÊ - MINH - ĐIỀU

Juriscousulte à TOURANE

Biện hộ Tụng sư đơn từ

Chỉ giáo Luật Lệ Pháp Nam

Cho vay chấp vật

Mua giấy Quốc Trái

Mua khế nợ bất cứ tỉnh nào

Xin chú ý : Ai hỏi điều chi, xin cho một con tem 5 xu để trả lời. Ai hỏi về việc kiện tụng, luật lý phải gởi 2 đồng bạc bằng ngân phiếu (mandat) mua tại nhà Giấy-thép.

Maison HOP-THINH

Soierie & Mercerie

32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : finh đo, finh quần đen, trắng trơn và hoa. Cho thêm lãng đen the các màu trơn và hoa. Lọc thêm các màu, trắng bề khổ 0m60, 0m80, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải mát, chế hạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như vaise, cặp sách, giấy giếp, vi đa, đồ đồng, đồ thiếc, như mặt gối văn vân.... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các quí khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lĩnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, không tính giá nhiều các Quí khách, xin thử sẽ hiểu.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN THỊ-SÂU

HỢP-THỊNH

32 Rue des Cantonnais HANOI

Việc trong nước

(Tiếp theo trang nhì)

xách guốc, vừa đi vừa chuồi, nói là quan sức đi thu thuế, gặp ai đánh nấy : người đi ăn làm về gặp giữa đường cũng đánh, mà kẻ buôn bán nằm trong quán cũng chạy guốc vào đầu. Mấy tên bị đánh như : tên Ủ, tên Điều, thị-Chỉnh, đứa con của thầy Đội Mẹo ; còn người nào chạy khỏi thì y bắm nọ kia. Lúc đó có Trưởng phường và Kiểm nã đến, cũng làm lơ. Vậy mà bữa sau y về nói với thầy Đội thế nào không biết, thầy nghe theo lời, đến tại chỗ kêu trưởng phường ra đánh và nhiếc mắng Kiểm nã.

Người sai mình cây thế ra làm càn, dáng lẽ thầy răn dạy mới phải, cái nầy trở lại binh, như thế thì dân chịu sao được? Dân

NGHỆ - AN

Loài sâu quái làm hại mùa màng

Năm ngoái tại hạt Diễn-châu (Yên thành) bị cái giặc «châu chấu» phá hại mùa màng rất dữ (Tiếng-Dân có đăng). Đó là một toán quân có công to của vua ma đói. Chúng nó bay từng đàn, rạp vào đâu là hư hại đấy.

Năm nay tình như vua ma đói đã ngoảnh cổ ngó lại hạt Nghi-lộc và Thanh-chương, nên đã phái một đội quân khác là quân «sâu bọ» rất ghê gớm tới hai hạt ấy. Loài sâu ấy mới sinh ra chưng hai tuần nay, trông rất ngộ : mình lớn gần bằng ngón chân cái và dài độ 15 phân tây, đầu có 2 sừng, sau có một tí đuôi. Nhiều đám khoai, đậu nó nằm đặc đen không có chỗ bỏ chân ; đám nào nó đã ăn thì chỉ còn lại cái gốc, chứ từ thân cho đến ngọn đều hết sạch. Tại hạt Nghi-lộc thì loài sâu ấy sinh nhiều nhất ở tổng Kim-khê, mà ở Thanh-chương thì ở tổng Xuân-tâm giọc theo mé sông cũng rất nhiều. Loài sâu ấy đến khi mình vàng thì nó chui xuống đất, rồi lại biến thành loài sâu có cánh mà bay lên trời. Loài sâu nầy phá hại cũng không kém gì châu chấu. Chẳng biết chúng nó do chất gì mà sinh ra, các nhà khoa học xét thử để trừ cái hại lớn cho nông dân. Dân nguyện

QUẢNG - NAM

Vì sao tổng lý không tuân lời sức ?

Vụ thuế năm nay, vì nạn khủng hoảng dân gian kiệt tiền, chánh phủ và quan trên cũng hiểu thấu chỗ ấy, nên có lệnh ngăn cấm cái tệ phụ thâu của hào lý. Vậy mà những lời trát ấy dân gian không được biết; có lẽ họ che dấu để tiện ngón hà lạm của mình chăng. Bản báo mới tiếp được bức thơ và một bản sao cái trát tỉnh sức của người dân ở làng Bông Phước, phủ Duy xuyên, gởi tới, dịch đăng như dưới.

TRÁT TỈNH SỨC

« Ngày 8 tháng 4 năm Bảo-đại thứ 8. Đốc bộ đường thông sức : Cây ruộng chịu thuế là nghĩa vụ quốc dân, mà phú thâu bổ tới riêng, vẫn có phép quan nghiêm cấm. Gần đây các xã thôn trong hạt, về vụ thuế, phần nhiều hay phú thâu làm bệnh dân, ở trong hương thôn, tập quen thách lục. Mỗi khi đến mùa thuế, không khác gì vua hoa lợi riêng. Điền có chia ra 4 hạng, mà đều đem vào hạng nhứt ; đất có cao thấp tốt xấu, mà đều nhận là ruộng mà giá cao số bao lên, cái tệ như thế không phải một mối.

(Theo làng thì ruộng hạng nhứt 1$05
» nhì 1.06
» ba 1.04
» tư 0.75
Đất hạng nhứt 1.05
» nhì 0.91
» ba 0.65
» tư 0.52
» năm 0.26
và giá 8 phân, mỗi đồng giá 0.08
phụ phí mỗi đồng 0.02)

« Nay kỳ thuế đã đến, nghiêm sức cho các xã thôn phải kê rõ công, tư điền thổ tổng cộng là bao nhiêu, hạng nhứt bao nhiêu, hạng 2, 3, 4 bao nhiêu, các hạng mỗi mẫu thuế bao nhiêu, giá tăng bao nhiêu, phụ phí bao nhiêu, tư điền và thổ cũng thế ... (được), cốt yếu cho phù với ngân số và phân định quân binh, làm 3, 4 bản, lý trưởng và bào mục hợp thân đồng ký tên, niêm yết tại trường thân thuế công đình, xichbộ, cho công chúng cùng biết. Thân thế cho phú số ấy không được dung ý phù thân hơn lên.

« Ấy là vì dân trừ tệ, phủ huyện phải giám tường sức và kiểm cố. Như xã thôn nào không tuân và che dấu không chịu kê rõ công phù thân ngân số, khi thám rõ hay có ai đác xuất sẽ cứu trị... »

Đây, cứ bằng theo cái trát sức trên thì sự nộp thuế trong dân gian dễ dàng biết chừng nào ! Vậy mà trong dân gian không thấy làng nào chịu tường kê và niêm yết, phần nhiều chỉ bằng theo cái sổ tay riêng của họ mà thu gia tây ý, cũng lại thiệt !

Việc quan tả bằng theo rõ giấy thì hay, mà xét đến thực tế thì không khi nào được như thế, ấy là cái tệ cố tức lưu truyền xưa nay. Vậy muốn trừ cái tệ ấy, cốt sao ra một cái lệnh gì, buộc phải làm y như lệnh ấy thì mới có thực hiệu được.

Dân Đông-phước

QUẢNG-NGÃI

Khéo đặt nên lời

Thường thường tụi hào sự, nếu muốn vu hãm ai thì nó sắp đặt công chuyện có lề lối, trau chuốt lời nói cho êm tai, người nghe, (người không có não phán đoán) mới tin theo được. Xem câu chuyện «mật báo» dưới nầy :

Cao - Bái, người làng Xuân-đình, huyện Nghĩa-hành, năm trên can án chánh trị hai năm, mãn hạn về ngày tháng chạp. Bắt đầu từ tháng giêng, y mướn máy đem may tại cửa An-chỉ. Không biết vì sao bữa 23 tháng 5 trước có trát quan huyện về đòi đến nha và bỏ rằng : Mời tượng tuần tháng 5 đây, có dẫn hai người nào đó, qua đó An-chỉ không? Bái thưa tuyệt nhiên không biết, vì sớm đi tối về, và qua đó thì cũng nhiều người chớ không dẫn ai cả. Quan sức khai cho về.

Nghe vụ nầy là tên xã P. có thù Bái về sự mua giá cao giá thấp, và mừng sắc đi ít đi nhiều sao đó nên làm thế cho bỏ ghét. Anh xã ấy lại còn hăm bắt nhiều người vì y làm đám mừng mà nhiều người nói xấu.

Cái thói thù vặt cũng đáng ghét biết !

Tân-Định

PHÚ - YÊN

Trận đánh dữ dội vì mấy mụt mãng

Lối 1 giờ chiều ngày 20-6-33, tại mé sông làng Phước-huệ, thuộc tổng Xuân phong, huyện Đồng-xuân, có một trận ẩu đả : năm người trọng thương lỗ đầu, vỡ sọ, còn một người nữa cũng vỡ đầu phun máu nằm tại bến đò bên kia (Hà-trung).

Nguyên nhân là vì đánh mụt mãng sao đó.

PHAN - RÍ

Tiền thối dịch

Lâu nay thường nghe các ông hào lý ở hạt Hòa-đa than van về tiền thối dịch. Vì đã ra làm làng thì tốn kém của nhà nhiều bết ! lâu nay điều lệ đã định, như lý trưởng thì ba năm chầu hạn, còn thân hào trở xuống thì một năm chầu hạn v. v... Nhưng có được vậy đâu : nghe nói như ai làm châu miễn rồi, hoặc lên năm ba tháng mà muốn thối thì phải chạy một số tiền : chức dịch nhỏ thì 5$ hoặc 3$ còn chức dịch lớn thì 10$+ gọi là tiền thối dịch, thì mới được thối ở nhà. Vì vậy lắm người nghèo khổ ép thân vô địa vị làng, trót trên hai năm mà không tiền thối dịch thì không sao thối dặng.

Cái tệ nầy nhiều nơi chớ không riêng chỉ ở Phan-rí.

Làm quan không ai muốn hưu, lại buộc phải hưu, làm làng có kẻ muốn thối mà lại không được thối, cái mâu thuẫn trên đời sao nhiều quá ! Tai-Mắt

Đầu minh, phòng bại nên dùng

HÒA - GIẢI - THỦY

của *VĨNH-HƯNG-TƯỜNG*

Mỗi lọ . . . . . 0$20

Bán giá rẻ hơn hết

các tiệm tơ lụa ở TRUNG-KỲ

Tại vì : Tiệm BOMBAY mới

AU - BON - MARCHÉ

115 Rue Paul Bert, Giáp nhà số 73 HUẾ

Buôn và đặt các thứ hàng tơ lụa ở các xưởng máy dệt lớn trong cõi Đông Pháp nên kỳ tân nào cũng có vô hàng mới lạ, dễ bán rẻ bán lẻ.

Hãy lớn là một tiệm tơ lụa để các người đã bán sỉ bán lẻ to nhất TRUNG-KỲ.

VIỆC THẾ - GIỚI

Nghịch với chính phủ Nam kinh

Thượng hải, 21 juin. — Theo những tin tức ở Tràngsa đến Nam-kinh thì đội binh quân Tây-bắc chống với chính phủ Nam-kinh, vì bắn vào Dương-Cô (Tangkiang). Chưa viên tướng chấm đầu đội binh quân kỳ vì trung thành với chính phủ Nam-kinh mà bị ám sát.

Theo về chánh phủ Nam kinh

Thượng hải, 21 juin. — Đăng thương mại Trung hoa ở Thượng hải đã gởi cho nhà đương chức trong nước một tờ thông tư khuyên hiệp tác với nhau và

VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM HỘI

Société Internationale d'Epargne

Tư bản của hội [illegible] trong và [illegible] quan phòng [illegible]

CHƯỞNG VỐN CUỘC

Số 18 đường Chaigneau Saigon

PHÁT VỐN CUỘC

HANOI, 81, Boulevard Francis Garnier

HUẾ Ở HUẾ

Đường Trần hưng đạo số 18 Huế

Hội được quyền kiểm-soát của Chính-phủ Đông-pháp. Tiền dự trữ ở số tại Đông-pháp. Tiền dự trữ ở số tại Đông-pháp.

Kỳ xổ số ngày 28 Juin 1933.

Cách thức số 1 — Hạng bộ 425 trúng. Trong có 4 vé : số 425 của ông Vũ vào Vinh ở Hanoi ; số 2330 của ông Pham-ba-Lâm ở Quảng-ngãi được bồi lại mỗi người 1000$; số 2211 của ông Ung-Liêu ở Bồng-sơn, được bồi lại 500$00 và số 8302 của ông Ladoriere Pierre ở Saigon được bồi lại 250$00.

Cách thức số 2 — Hạng bộ 832 trúng. Trong có một vé số 1835 của cô Pham-kim-Tuyết ở Sadec được bồi lại 250$00.

Xổ trễ tiền lời. — Tiền lời kỳ nầy là $ 436.25, số 653 của ông Tô-quốc-Xuân ở Phan-thiết trúng.

Kỳ xổ số sau, chấm ngày 28 Juillet 1933.

Xin viết giấy về hoặc tại Hội sẽ có các cách cắt nghĩa rõ ràng điều lý.

LỜI PHỤ. — Bản hội của nhiều người có chứng chỉ tốt để làm Đại lý và quảng cáo cho Hội. Xin viết thư hay lại Hội sẽ nói chuyện

Thuốc ghẻ, thuốc ngứa lở

của *VĨNH-HƯNG-TƯỜNG* — Vinh

hay có tiếng

Mỗi hộp . . . . . 0$10

Dùng sữa

"LE GOSSE"

Giả ăn trẻ lại.
Gái ăn đắt chồng.
Nạ giòng ăn thụ thai.
Trẻ ăn chóng lớn.

Sữa "LE GOSSE" rất bổ cho tất cả mọi người : có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.

HIỆU GIẤY XANH *Giá mỗi hộp* . . . . . 0$22

Đại - lý :

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES

HUE - TOURANE - QUINHON

VIÊN ĐÁ MÓNG

Giáo dục tiểu-thuyết

Soạn giả : THIÊN-TIÊN-SINH

Dịch-giả : CHÂU-VÂN

Số 6

Bửu-Thuyên lại nhớ đến lúc còn nằm trong cái giường nôi, mẹ mình nâng niu coi sóc từng tý từng tý, một hai khi lại hun trên má mình, mình không biết sợ hãi cái gì, ngủ được gần giấc. Cha mình thỉnh thoảng lại gẩy đờn thổi sáo, cái tiếng êm ái kia còn như vâng vẳng bên tai, không khi nào quên. Nghĩ rằng kẻ khác thương mình còn xen ý nầy ý khác, duy có cha mẹ là thương mình chuyên nhất mà thôi. Bửu-Thuyên đem chuyện trên, thẳng thắng kể cho mẹ nghe. Bà mẹ nói :

— Nầy con ! ngày giờ đi mau, chuyện trước mười năm như điểm chiêm bao vậy.

Nói thế rồi ngồi dừng kim không may một hồi lâu.

Một chốc bà lại nói :

— Vườn nhà ta trồng nhiều cây lớn, mỗi đến mùa thu nầy thì nó ra trái đầy ngành, con còn nhớ lúc ấy con mấy tuổi, không phải 9 tuổi sao ?

— Vâng.

— Cha con thích trông trăng, mỗi đến tiết thu nầy, vầng trăng trong như nước, đưa bóng hoa vào sân thì cha con ngồi trước hiên uống rượu, lấy làm vui lắm.

— Vâng, vậy mẹ còn nhớ lúc ấy, con ca bài gì không ?

— Sao không ! Bài ca trông trăng, chính là bài ca cha con thích nghe bảo con ca mà có thưởng cho mấy cả khoai chín, con còn nhớ không ?

Mẹ con nói chuyện vô cả cười. Bà mẹ lại tiếp :

— Lúc bấy giờ, chị ả con là Thăng-Vân cùng cô Tình Hoàn là con gái họ Thi bên xóm, thường mang cái tài cầm trong đầy những khoai. Mẹ nhớ đến cô Tình Hoàn, thật lấy làm thương tiếc vô cùng. Con còn nhớ không ?

Vừa nghe hai tiếng « Tình-Hoàn », Bửu-Thuyên bỗng đổi ngay sắc mặt, đang vui hóa buồn, như tuồng cái đầu ngẩn ngơ. Vì sao ? Nay hãy nhắc lại một đoạn lịch sử Bửu-Thuyên 24 năm về trước, mới rõ cái cớ Bửu-Thuyên đổi vui ra buồn đấy :

Nguyên lúc Bửu-Thuyên mới sinh được ít lâu thì mẹ bị đau ốm. Lúc ấy, chị Bửu-Thuyên là Thăng-Vân mới có 4 tuổi, biết đi lẩng chẩng, cha Bửu-Thuyên nghĩ rằng trẻ con ở bên cô phòng hại chăm nó đương đau, nên gởi Bửu-Thuyên và Thăng-Vân sang ở bên nhà hàng xóm, cho mình được rảnh mà nuôi mẹ nó đương nằm trên giường rên la. Lúc ấy cha Bửu-Thuyên ngậm cay nuốt đắng ra sức nhọc nhằn mà chịu đựng với cái cảnh khốn nạn kia, hoặc đi mời thầy về nhà, hoặc đi bốc thuốc, chăm lo cơm thuốc, lấy thân đàn ông mà gánh cái chức trách khăn hộ trải đến 6, 7 tháng trời, đành hơn được cái cảnh khổ ấy mà trong nhà mới mở mặt được.

Chẳng là một họ lớn, gia thế sang mà thanh bạch, đến đời cha Bửu-Thuyên ham theo việc học, không lưu tâm đến sinh kế mà gia nghiệp suy sút lần lần. Ông ta lại có tánh khẳng khái, giầu lòng từ thiện, trong bà con hay bằng bạn mà có ai gặp bước gian truân, tôi cầu ông ta giúp thì ông ta giúp ngay, không chút gì dạt dè, nhất là gặp người bệnh hoạn thì trót tới cũng không tiếc. Lòng từ thiện không bờ mà gia tư có ngần, nên lâu ngày trở nên nhà nghèo. Đến lúc Bửu-Thuyên được 13 tuổi, chỉ còn một cái vườn nhà ở. Qua năm sau thì ông ta tạ thế.

Trong một cái gia đình hiu quạnh, một người mẹ góa với 2 đứa con côi, cái cảnh bi thảm, không cần phải nói. Bửu-Thuyên lúc ấy phải tạm đình sự học. Một cậu trẻ con rất gặp cảnh mồ côi, mất cay đắng cậu đã nếm đủ. Nhờ có bà mẹ bền lòng dẻo sức, phấn đấu với cái cảnh tiêu điều thảm đạm kia mà nuôi 2 người con cho đến lớn. Vì lúc cha Bửu-Thuyên còn, ông ta khéo ra đưa bơi với đời, trồng hoa vun cúc, uống rượu chơi trăng, tiêu ngày tháng trong cảnh nhàn, thấy cả việc nhà đều mười ngón tay bà mẹ chủ trì cả.

Sau lúc cha Bửu-Thuyên mới chết, nhà tuy thanh bần, nhưng khối nạn đói lạnh là nhờ tay bà mẹ sớm tối chiều tà, nên hàng xóm còn xem vào hạng nhà khá, trong nhà con trai còn nhỏ, việc gì cũng ủy thác cho mấy người bạn ở kề xóm. Người bạn nầy tức là người mà cha Bửu-Thuyên gởi cho, cho Bửu-Thuyên trước kia. Người nầy là một người hàng xóm lâu đời và lại đồng họ đồng chi với cha Bửu-Thuyên, chính là người bạn giá mà cha Bửu-Thuyên đã tin cậy mà gởi gắm việc nhà sau khi nhắm mắt.

Người bạn nầy họ Thi, không có con trai, chỉ có một người con gái, ông ta rất gần, tức là cô Tình Hoàn mà mẹ Bửu-Thuyên vừa nhắc trên.

Nhà ở gần nhau lại là bạn thiết trẻ con 2 nhà, thường ngày qua lại chơi bời với nhau, mỗi khi gió chiều trăng tối, 2 ông bạn ngồi xem hoa đánh chén thì trẻ con kia chơi nhởi bên cạnh chưn. Cha Bửu-Thuyên ngưng chén chỉ Bửu-Thuyên nói Tình-Hoàn mà nói chơi rằng :

« Đôi nầy xứng quá ! chàng Thuyên tài mà kết đôi với cô Tình hiền thì tất là hòa thuận xứng hợp lắm. Bác xem thế chú rể bé thế nào ? »

Câu ấy tuy là nói đùa, song hai đứa bé kia nghe mà vui lòng. Ai đã cái hiệp « nhành thiên hương » kia, không được bền, sau nó nằm để vùi nằm xương ở dưới đất.

(Còn nữa)

hày tỏ sự nguy hiểm của một nước về tài chính.

Thượng hải, 28 juin. — Phòng thương mãi Trung hoa ở Thượng hải đã gởi cho chính phủ Nam kinh một tờ thư chỉ rõ sự cần kíp về việc lấy lại tỉnh Hồ Bắc mà theo hòa ước Đường cổ hiện còn ở trong tay người Nhật, và một phần Sát cáp nhĩ, vì nếu tình hình kéo dài như thế mãi, thì sau Trung hoa khó mà lấy lại được những đất ấy.

Về việc đường sắt Trung đông

Đông kinh, 28 juin. — Hội đồng Nga Mãn điều đình về việc bán mua đường sắt Trung đông đã nhóm lần đầu hôm thứ hai.

Nội các Xiêm đã thành lập

Vọng cước, 26 juin. — Danh sách những tổng trưởng trong Nội các mới đã được Xiêm hoàng chuẩn y. Nội các mới như sau nầy :

Thủ tướng : Phya Bahol
Tổng trưởng Giáo dục : Chao Phya Dharma Sakdim Montr.
» Tài chính : Chao Phya Sridhar Mathibes
» Thương mãi . Paya,Komarakhai Montri
» Quốc phòng : Phya Praasrt Songsram
» Ngoại giao : Paya Rajmaitri
» Hình bộ : Paya Nimasi Rabhoysah
» Nội vụ : Phya Udot Bhong Sebhasvasti.

Thợ thuyền thất nghiệp biểu tình ở St Nazaire (Pháp)

St Nazaire, 28 juin — Khi 15 giờ 45, giờ mà thợ thuyền thất nghiệp ở St Nazaire định vào thành phố Nantes thì thợ trong các nhà máy ở St Nazaire đều ngăn v ọc đề tỏ tình. Cũng vì lẽ ấy mà các nhà hàng trong thành phố đều đóng cửa. Chiều nay thợ thuyền thất nghiệp ấy sẽ trở về St Nazaire bằng xe hơi, xe ca-mi-ông của các nhà buôn, các nhà chuyên chở ở St Nazaire đưa cho.

Việc lôi thôi giữa Nhật và Nga

Mãn tư khoa, 28 juin. — Theo tin điện Tass, thì đại sứ Nhật ở Mặc tư khoa đương phản đối việc 3 người đánh cá Nhật bị một người lính Nga giết ở Kamtchatka.

Nga với Tây ban nha

Madrid, 27 juin.— Trả lời cho nhà xuất bản báo «El Sol» đến phỏng vấn, Tổng trưởng Ngoại giao mới Tây ban nha nói trước rằng trong kỳ hội đồng nội các sắp đến sẽ chuẩn y sự giao thiệp lại với Nga.

Dân chịu thuế ở Bỉ biểu tình

Bruxelles, 27 juin — Các nhà ô-tel (hôtel), nhà cà phê định đến thứ tư thì đóng cửa để phản đối việc không thi hành những điều cải cách về tài chính mà họ đã xin từ lâu. Các nhà buôn cũng truyền bố rằng cũng sẽ đóng cửa để tỏ tình. Các nhà máy điện cho biết trước rằng bắt đầu từ ngày thứ tư cũng nghỉ việc.

Bruxelles, 29 juin. — Trong 6.000 nhà hàng cà phê, hết 5.550 nhà đóng cửa cả ngày thứ tư, đến tối tất cả các nhà buôn đều đóng cửa tất đen.

Tình hình nước Đức

Namich, 26 Juin. — Dân đảng Bavière sắp bị giải tán. Gần hết các nhà lãnh tụ đảng ấy bị bắt giam.

Bá-linh, 26 Juin. — Ở Sentenberg, (Bavière), 265 chức viên, ở Magdebourg 260 chức viên, và ở Hambourg 28 đảng viên cộng sản bị bắt giam.

Namich, 26 Juin. — Mgr Leicht, lãnh tụ phái tôn giáo Bavière (Thiên chúa) ở Hạ nghị viện, ông Mexlmer và tất cả các Hội đồng quản hạt thuộc phái tôn giáo Bavière ở Ramberg đều bị bắt cả.

Spire, 26 juin — Nhiều cố đạo được tha, song trước khi ra khám phải ký giấy cam đoan không nhúng vào việc chính trị nữa, thứ nhứt là không đụng chạm đến chính phủ Hitler, cùng những công việc làm của Hitler.

Bá-linh, 29 Juin. — Đảng Trung ương cũng sắp bị giải tán.

Giải tán đảng xã hội dân chủ, giải tán đảng quốc dân Đức, buộc đảng Trung-ương tôn giáo ngậm câm, bắt ông Loebe nguyên Nghị trưởng Hạ nghị viện, mưu chia đất đai cho nông dân, những đều ấy tỏ rằng Đức sắp vào một chế độ quốc gia cộng sản (communisme national).

Việc máy bay rải truyền đơn ở Bá linh (Đức)

Bá linh, 27 juin.—Goering, Tổng trưởng hàng không tuyên bố rằng: «Đức sẽ bắn làm gấp hai chiếc máy bay dùng vào việc phòng quốc, để sau nầy tránh nạn máy bay rải truyền đơn như thế nữa. Cần phải có máy bay ấy, mà không ai có thể ngăn chặng ta được, vì nay có truyền đơn, sau nầy biết đâu không có bom».

Genève, 27 Juin. — Nhiều điện tín ở Đức gởi đến H V Q. yêu cầu xét việc máy bay rải truyền đơn ở Bá linh hôm.

Đức với Áo

Vienne, 28 Juin. Chủ tịch Salzbourg vừa mới cắt chức một nghị viên quốc gia xã hội.

Starembergđọc một bài diễn văn buộc tội Hitler có trách nhiệm về những cuộc bạo động ở Áo.

Innsbruch, 29 Juin. — 30.000 dân Tyrol có gióng ống trong mình tuyên bố trung thành với nước Áo.

ĐÔNG-PHÁP Y-SĨ
Phan-huy-Thinh
PHÒNG KHÁM BỆNH
102 Rue du Pont Japonais -:- FAIFO

Ân-kỳ đi khám bệnh
BẾN ĐIỆN, TAM-KỲ, CHỢ-ĐƯỢC

Trẻ con biếng ăn nên mua thuốc
PHÌ-NHI CAM-TÍCH
của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG
Mỗi lọ . . . . . 0$20

NAM - HÓA
47 Rue Paul-Bert -:- HUE
(*Dưới góc cầu Clémenceau*)

Tại NAM-HÓA có bán :

Đủ các sản-vật và những đồ chế tạo tại Trung-kỳ, Nam-kỳ, Bắc-kỳ. Ai ở xa muốn đặt kiểu gì và hàng gì NAM-HÓA đều nhận cả. Bắt đầu từ 1er Juin 1933 NAM-HÓA có mở lớp dạy may và thêu cườm, thêu chỉ, thêu tây, nữ-công, nhận học trò con gái từ 12 tuổi trở lên, ai muốn học xin hỏi tại hiệu.

Chị em ai cần may cắn thêu gì xin chiếu cố cho

NAM-HÓA kính cáo

LÀM TOÀN BẰNG MÁY !

làm bằng vải trắng cao-su và da zrajon hay da beige và da grise, semelle bằng crêpe anglaise, tây ý các ngài lựa đa, bán giá đặc biệt là 2$85 một đôi. Cũng kiểu ấy, bằng hai thứ da cả, năm ngoái bán 6$00; năm nay chỉ bán có 5$50 một đôi.

AN-THÀNH
Cordonnerie Moderne
87 Rue de la Soie -:- *HANOI*

Giá có Catalogue An-Thành 1932, nay hạ giá là 15%.

Cảm, cảm, sốt
chỉ
THẬP-LINH-ĐƠN
của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG là hay

MỘT HỘP
THIỆT
THUỐC HƯỜN VALDA
đông trông lý, ngăm phất lộc
thì đủ ngăn ngừa
Khỏi đau đóc giọng, Khỏi đau phổi và đỡ trừ các bình
NHỨNG LÁ
Sổ mũi, nghẹt mũi, phong hàng, ngoạt cảm, hoặc đâm nhiệt nổi xâm, vân, vân
MÀ NHỨT LÀ PHẢI
ĐỔI CHO ĐƯỢC
THIỆT THUỐC HƯỜN
- VALDA -
hàn đựng trong hộp mà thôi, trên nắp hộp nhớ phải có chữ hiệu
- VALDA -
mới thiệt phải

CÁCH ĐIỀU-TRỊ
THEO PHƯƠNG NỘI-ÂM
đã chữa
BỆNH GIANG-MAI
bằng thuốc bánh
SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trắc có ba thần hiệu đã thí nghiệm về Bệnh Giang-Mai, thuốc SIGMARGYL này chữa ngay ở máu và ở các nơi bệnh chứng tổn-thương, cả các thời-kỳ của bệnh Giang-Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tì vị, thuốc này là một thứ thuốc trắc hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và lại có công-hiệu :

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại
LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE
số 2, Place du Théâtre-Français, PARIS
Thuốc SIGMARGYL bán tại các hàng bào-chế tây ở thuộc-địa.

à Hué : Pharmacie IMBERT

Cao già

Thời buổi văn minh nói thật không mấy người tin.

Ai muốn biết Cao-hồ-cốt *thật hay là giả, thì lấy một miếng nhỏ bằng hột ngô, cầm vào đầu tiêm, hơ lên ngọn đèn, hễ thấy càng hơ, càng phồng to, mà hơ lâu cũng không cháy và hơi gây nồng nàn bay ra khắp nhà, ấy là cao thật. Còn cao bàn long hay là cao giả khi hơ lên đèn thì chàm đen ngay, hơ lâu thì cháy và khét, chớ mua toi tiền.*

Cao nhà nấu thật tốt, giá bán mỗi lạng 4$00.

Tối uống sáng thấy cường dương và trong mình sáng khải khác thường. Ai muốn thử cho biết thật hay giả, xin cứ gởi thơ, tôi sẽ gởi tặng một miếng nhỏ, nếu biết là cao thật sẽ mua.

Thông phán TRẦN-ĐỨC-CẢNH
57 *Bd Harmand* — 57
TONKIN NAM-ĐỊNH

Ai đa tư lự, tim óc hư nhược, tinh thần yếu đuối ?
khí huyết xấu, và kém sinh dục ?

Nên chú ý !

1) THUỐC THANH TÂM
Bổ-não-hoàn

Chuyên môn hưng vượng tinh thần, sung túc não lực, bồi bổ tâm huyết, thống trị những người chăm chỉ học tập, tư lự quá độ, hoặc hằng ngày làm việc bằng trí não nhiều bao tiền tinh thần tao thương tâm huyết, sinh ra rối loạn gân óc, tâm thần bất định, ít nhớ hay quên, hay đánh trống ngực, nằm hay giật mình, ngủ không yên giấc, mơ, mộng, mê, sảng, chóng mặt, nhức đầu, nếu để lâu ngày sẽ sinh chứng xuyên-đầu-thống (đau óc) nữa, tứ chi bải hoải, ăn uống kém ngon v v Dùng thuốc nầy lấp tức lành mạnh

2) THUỐC ĐIỀU-KINH
Bổ - huyết - hoàn

Chuyên môn điều hòa kinh-nguyệt, bồi âm bổ huyết, và tốt dưỡng sinh dục. Thống trị đàn bà các chứng kinh-nguyệt xấu kém bất điều, thấy kinh tháng sớm, tháng muộn, tháng có, tháng không, tháng nhiều, tháng ít, hoặc một tháng thấy kinh vài lần, kinh kỳ trước sau đau bụng, kinh ra hoặc tím, hoặc đen, hoặc loãng, trắng, hoặc huyết hôi, huyết cục lậu huyết, băng huyết, tích huyết, đong huyết, dạ con hư lạnh, có khi sinh chứng khí hư (bạch-đái) nữa, làm cho ngăn trở sinh dục, lâu năm không chửa, sản hậu gầy mòn, mặt vàng da xám, kém mọi sức khoẻ v v Dùng thuốc nầy đều được khỏi cả.

2 thứ thuốc này cùng giá mỗi lọ 1$00, *nửa tá* 6$00

Bán tại
Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG
N° 127 Hàng Bông -:- Hanoi
Các ngài ở xa viết thư về hỏi, xin cắt thuốc theo cách Ta-vinh hóa giao ngân rất tiện

Mới có mà tốt hơn hết

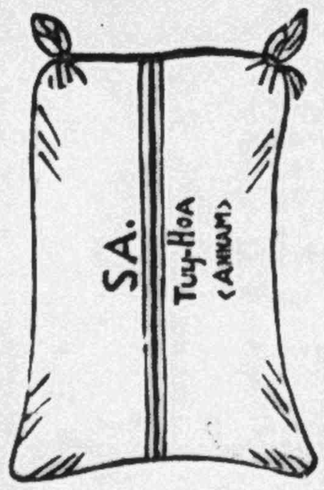

DƯỜNG S A. là một thứ đường rất tốt do nhà kỹ-sư chuyên-môn lão luyện về nghề đường chế tạo ra ở nước nhà.

DƯỜNG S A. rất trắng, rất ngọt và dễ tiêu hóa.

DƯỜNG S A. không bị thuế nhập cảng, nên giá bán rẻ hơn giá đường ngoại quốc.

Đại-lý :
NAM - LONG
Hàng buồm Hanoi
LÊ - THANH - CẢNH
Paul-Bert Huế

殺人不見血
CHÉM NGƯỜI KHÔNG THẤY MÁU ?

Người có sống, phải có chết, cái nguyên nhân chết đó cũng có hai thứ, một là chết vì sự bất ngờ, hai là vì bệnh mà chết, vì bệnh mà chết cũng có nhiều cường, nhưng phần nhiều chết về bệnh di, hoạt.

Những bệnh ấy phần đông về bọn thanh niên, trong lúc tuổi trẻ, sức lực cường tráng, khí huyết sung túc. Lấy cái vốn khoẻ ấy mà ham sự dâm dục, đã nam mê quá, thận suy chẳng bại, khí suy chẳng lường. Lại còn hai bơn nữa là cách thổ dâm, lấy thế làm sướng trong giây phút, mà không tưởng đến khí huyết qui báu của mình, không nghĩ đến tiền tuyến của con cái mình về sau bị hao ra sao, hại cho sức khoẻ mình bấy nhiêu. Bệnh di, hoạt làm hại cho ta một cách vô hình vô giang như thế. Khác gì giết người không máu. Vậy nay bản được phòng đã tốn công nghiên cứu, chế ra thứ thuốc để trị về bệnh di, mộng, hoạt tinh, khí loãng, khí lạnh, hoặc người bị bệnh phong tình đã khỏi, hoặc chưa được tuyệt nọc hẳn, và người thận thể vốn suối, tiên thiên bất đủ, hậu thiên kém hư, sinh ra đau lưng, mỏi vai, chóng mặt, nhức đầu, mất ngủ, ít ăn, đêm ngủ hay mơ, mộng mị, hay giật mình sợ hãi, ngủ không vững giấc, mau dùng thuốc TIÊU-HẠNH LÂM CỔ TINH HOÀN thì không lo ngại gì nữa. Người vô bệnh thường dùng thì được bổ thêm khí huyết, sinh tinh cố thận, quảng tự điền niên, nam, nữ, lão, ấu, hợp dùng.

Các ngài cần hàng chiếu cố, xin ngài vị đến Sơn tây hỏi-hiệu, mới khỏi tìm.

Mỗi ve 1$00 — *Nửa tá 6 ve* 5$00

Ở gần đến miền Đông Âu cho QUẢN HƯNG LONG số 80, phố Khách TÌNH mà mua. Ở xa gởi lấy hóa giao ngân

TIÊU - HẠNH - LÂM DƯỢC - PHÒNG
108 phố Sơn Tây — *HANOI*

TI VI

Thuốc EUPEPTASES DUPETROUX rất mạnh hơn các thứ khác, giúp tiêu, dễ đi đại tiện. Thí nghiệm đã 50 năm. Chuyên chữa bệnh nhiều hay chất. Laboratoires du Docteur Dupetroux, 4, Square de Montrouge, Paris, gởi biếu thuốc dùng thử và giải-nghĩa bệnh khó tiêu, nóng bung chua miệng, đau tì vị, đau ruột, lạng ăn, nôn, vân vân. Mỗi hộp 1 $ 65 (không kể tiền đoan) ở các hàng bào chế bán. Hiệu quả.

Pharmacie PHAN-QUAN-DIỄM à Tourane

Kết quả tốt đẹp của
NHÂN-TẠO-HUYẾT
SINH-HUY
44 Rue Maréchal Foch -:- VINH
là những bức thư minh-ta có giá trị sẽ lần lượt đăng tiếp.
Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

Vinh, le 6 Novembre 1932
Monsieur SINH-HUY à Vinh

Tôi lâu nay bị bệnh kinh-nguyệt bất điều, thường hay đau nhức nhối trong thân thể, lâu ngày mất vẻ, ăn, ngủ, ít, ngủ không yên giấc, lại hay đau cách sướn, đang nước tôi kém sắc mà không thấy tích gì cả, tôi mua cả thuốc. May vừa có người anh tôi đến đưa thuốc hiệu ông tôi sau khi dùng hết 6 ve BỔ-CAN thì đến của nhà khoẻ lắm, mà bệnh khỏi không ngờ, rồi dùng tiếp nước NHÂN-TẠO-HUYẾT thì tự nhiên tháng sau thấy kinh-nguyệt đều lại mà da mặt cũng được hồng nhuận lại, thực là thuốc hay có một, tôi đem chia rằng nếu ai ai dùng cũng đều có kiến hiệu như tôi cả thì có thể kéo dược cũng không sao sánh kịp. Vậy mấy lời thành thực để cảm ơn ông đã đưng đắn thụ cho một thứ thuốc có giá trị độc nhất vô song ấy. Và cũng mong được phát đạt thêm mãi.

Madame VINH dite, CÔNG-TÔN-NỮ-DIỄM-TÌNH
N° 3 Rue Đông-Khánh à VINH

(*Copie conforme*)

MAGASIN DE SOIERIES
TAN - LỢI
125-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — *Cholon*

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là : lãnh, xuyến, trơn, cẩm nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm (en noir) đến rách không hề sơ phai trễ. Bán sỉ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rất vừa thêm nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp. Đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéale » danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhãn hiệu « Pagode Chinoise et Annamite de Cholon » (Bổ-ngữ Hán Việt tự điển) viết toàn Pháp văn của M. Lê-văn-Lưu, bản lâm học sĩ, thường thọ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh, sách có 20 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$20.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges chaisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có hoa hồng).

Ở các tỉnh có bán ở hiệu Quảng-Thạnh-Long 130 Bonard Saigon, Thành Đạt 100 Bonard Saigon, Hai-phong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm công cán tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thư về thương nghị.

TÂN-LỢI
125-140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

BAC NINH
Bệnh quý đã có thuốc tiên ! !

[illegible]

DÍA BÉKA
PHÙNG - HÁ
ETIQUETTE NOIRE
Mme RICHARD
Rue Citadelle -:- *Hué*

Imprimerie du TIẾNG DÂN, HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH THÚC KHÁNG